
GENTSE MEMORIEDAGEN: 25-26-27-28 MEI

25 Mei 1462

Filips Courault, abt van de St-Pietersabdij, legt de eerste steen van de nieuwe toren van de St-Janskerk.

De plannen ervan werden gemaakt door Jan Stassins.

25 Mei 1765

Dood van Pierre-Joseph Le Blan.

Hij was stadsbeiaardier, horlogemaker van de stad, componist en auteur van een "Livre de Clavecin". In 1757 werd hij bestuurder van de schouwburg.

Hij werd geboren te Zinnik in 1711.

Hij werd hier beiaardier in 1745 en bleef dit tot in 1758.

Op 17 April 1763 gaf hij een eigenaardig concert in de schouwburg van St-Sebastiaan: "een konstigen Beyaert van Glazen met groote en kleyne klokskens en verscheyde registers die van malkander konnen gescheyden worden."

25 Mei 1916

Dood van Guillaume Rommelaere.

Hij werd geboren te Gent op 2 October 1836.

Hij behaalde zijn diploma van Dokter aan de Universiteit alhier.

Hij verbleef een paar jaren in het buitenland en vestigde zich dan in Brussel.

Hij pleitte voor de vernieuwing van het onderwijs in de Geneeskunde en voor de invoering van practische lessen.

Bouwde zijn carrière op aan de U.L.B. Hij werd er Rector van in 1894.

Hij was de lijfarts van Koningin Marie-Henriette.

Het Rommelaere-instituut werd naar hem genoemd.

26 Mei 1301

Philippe le Bel wordt met zijn vrouw Jeanne de Navarre te Gent ontvangen door de Leliaards.

26 Mei 1547

Keizer Karel willigt het verzoek van de Gentenaars in om een nieuwe verbinding te maken met de zee, anders gezegd de Sassevaart.

26 Mei 1648

De stad koopt een deel van het Prinsenhof aan en laat er kazernes maken.

26 Mei 1688

De St-Sebastiaensgilde verkoopt het terrein van de huidige Franse theater aan de Stad.

26 Mei 1814

Mgr. de Broglie, bisschop van Gent, keert na 3 jaren ballingschap, triomfante-lijk in de stad terug.

De seminaristen met palmen wuivende, begeleiden hem, terwijl een regiment

voetvolk en Duitse troepen die toevallig te Gent verblijven na de val van Napoleon, hem militaire eer bewijzen.

26 Mei 1832

Men signaleert de eerste gevallen van cholera in Gent.

De verschrikkelijke plaag neemt een bliksemsnelle uitbreiding in de straatjes, beluiken en krotwoningen.

Het eerste slachtoffer van de epidemie is een zekere Claessens, een kleermakersgast uit het Oliestraatje.

Vier maanden later waren er 1227 inwoners van onze stad aan de gevolgen van de epidemie gestorven.

26 Mei 1858

Stichting in het Hôtel Royal op de Kouter van de “Cercle Commercial et Industriel”.

De vereniging koopt 2/3e van het Hôtel de Nockere (oud Hof van Wackene). Deze katholieke kring speelde een actieve rol bij de hulp aan textielarbeiders gedurende de katoencrisis in de jaren 1860.

26 Mei 1908

De eerste proefvlucht van de Franse vliegenier Henri Farman in Gent.

In 1908 leefden wij nog volop in de pionierstijd van de luchtvaart.

Het is nog geen 5 jaar geleden dat de gebroeders Wright in Amerika een vlucht van 250 meter maakten.

De gewezen autopiloot Farman had zich op de luchtvaart geworpen en had enkele jaren voordien reeds een fortuin weggekaapt door als eerste een vlucht te maken van 1 km. in gesloten kring.

In 1908 kwam hij naar onze stad op uitnodiging van de “Aéroclub des Flandres” enkele demonstraties geven. Bij zijn aankomst reed men hem naar het St-Denijsplein, maar hij keurde het af omdat de grond te zandig was en het terrein te klein. Dan reed men hem naar de haven waar nog een terrein lag van 2 km. lang en 700 m. breed. De darsen waren toen immers nog niet gegraven. Dit hard terrein vond genade in zijn ogen en daardoor werd Gent de eerste stad na Parijs waar openbare demonstraties gegeven werden.

Om toegang te krijgen tot het terrein moest er 2 fr. neergeteld worden, wat nu niet direct een populaire prijs was. Vanaf 23 Mei werden er op de Kouter filmpjes afgedraaid. (“Cinematografische beelden” noemde men dat toen) van de prestaties van Farman.

Dat er duizenden Gentenaars naar de Kouter stroomden zult gij beter begrijpen als wij er aan toevoegen dat deze voorstellingen gratis waren.

Op 25 Mei kwam het gedemonteerde vliegtuig van Farman hier aan met den “ijzeren weg”.

Zoals gezegd gingen de eerste proefvluchten door op 26 Mei. Het waren er 3: de 1e, 60 meter op een hoogte van 1 meter. De 2e: op dezelfde hoogte, maar deze keer over 100 m. De 3e: 278 m. op een hoogte van 3 m. Duur van de vlucht: 28 seconden. Als wij goed kunnen rekenen een snelheid van bijna 36 km/uur, dus nog een heel eindje verwijderd van de geluidsmuur.

De daaropvolgende dagen ging het stukken beter. Hij maakte een vlucht met een passagier, of juister gezegd, een passagierster, want het was Mademoiselle de Pottelsberghe de la Potterie die aldus de eerste luchtreizigster werd in ons land.

Na de reeks demonstraties werd Farman ontvangen door de “Aéroclub des Flandres” in de “Rocher de Cancale” die toen nog op de Vogelmarkt was.

Het feit dat zekere vluchten moesten afgelast worden omdat de weersomstandigheden niet ideaal waren vormde een dankbaar onderwerp voor revueschrijvers. In de revue “Zijde nie wel dan?” die in 1909 opgevoerd werd in “Nieuwe Circ” werd een liedje gezongen in het Frans. Voor de gelegenheid had men Farman herdoopt in “Farceman”. Daarin werden op humoristische wijze al de condities geciteerd, en dat waren er vele, die nodig waren om een vlucht te laten doorgaan.

De Farmanstraat en de Vliegtuiglaan werden genoemd naar de Franse pionier en naar de plaats van zijn prestaties in Gent.

26 Mei 1924

De Negus arriveert in Gent;

Hij brengt een bezoek aan de Galveston en aan de Lys.

Er wordt hem een diner aangeboden in de Pacificatiezaal.

27 Mei 1513

De smid Pieter Pauwels tekent een contract met de St-Pietersabdij voor het maken van de “Yseren Zoldre”.

Die “Yseren Zoldre” was een “tresorie” in smeedijzer die een 10-tal reliekschrijnen bevatte.

Dit meesterwerk van de Gentse edelsmeedkunst werd verwoest tijdens de Beeldenstorm van 1578.

27 Mei 1581

De Schepenen verkopen de St-Pharaïldekerk aan Jan Serlippens om op die plaats 9 huizen te bouwen.

27 Mei 1658

De eerste steen wordt gelegd van de verdedigingswerken waar de “guérite” (de Peperbus op de Isabellakaai) deel van uitmaakt.

De werken waren praktisch geëindigd in September 1660.

27 Mei 1804

Vanop de pui van het Stadhuis wordt afgekondigd dat Napoleon keizer geworden is.

27 Mei 1804

De St-Annakapel in de Lange Violettenstraat wordt opnieuw plechtig ingewijd.

Deze kapel werd in 1203 gebouwd als hulpkerk voor de St-Jansparochie.

Vooraleer zij in 1644 gewijd werd aan St-Anna was zij bekend als de St-Catharinakapel.

Zij verdween na de bouw van de St-Annakerk.

27 Mei 1805

Afkondiging van het Besluit waarbij een bibliotheek van de Stad ingericht wordt in de gewezen Baudelookapel.

27 Mei 1867

Geboorte van de schilderes Anna Cogen.

Zie “Ghendtsche Tydinghen” 2001 - N° 4 - p.235.

27 Mei 1962

Blijde intrede in Gent van Koning Boudewijn en Koningin Fabiola.

28 Mei 1329

Een geweldige brand verslindt het kwartier van de huidige Brandstraat.

28 Mei 1371

Geboorte te Dijon van Jan zonder Vrees, de 27e Graaf van Vlaanderen die regeerde van 1405 tot 1419.

Deze zoon van Filips de Stoute en Margareta van Male was ook nog gekend als Jean de Nevers en Jean de Bourgogne.

Inhuldiging in Gent op 21 April 1405.

Bij zijn benoeming tot Graaf van Vlaanderen had hij onmiddellijk te kampen met de aanval van de Engelsen.

Hij verbleef voornamelijk in Frankrijk en was bijna uitsluitend betrokken in burgeroorlogen aldaar.

Hij werd vermoord op de brug van Montereau-sur-Seine op 10 September 1419.

Hij werd opgevolgd door zijn zoon Filips de Goede.

28 Mei 1657

Dood op 81-jarige leeftijd van Bisschop Antoon Triest.

Deze populairste bisschop die Gent ooit gekend heeft werd geboren in 1576 in een dorpje nabij Beveren-Waas, als zoon van een Ridder van het Gulden Vlies die behoorde tot de hogere magistratuur.

Hij studeerde eerste Rechten in Leuven, daarna Theologie in Rome.

Priester gewijd in 1602 werd hij Bisschop van Gent in 1622.

Onmiddellijk na zijn indiensttreding voerde hij een hele reeks hervormingen in. Hij wist precies wat hij wou en deed meestal alles op eigen initiatief zonder zijn kapittel daar al te veel bij te betrekken.

Hij stichtte een school voor weesmeisjes in de Onderstraat die in de volksmond de naam "Blauwe Meisjesschool" zou blijven dragen.

Hij deed niet alleen hervormingen in het Seminarie, hij verkocht de vervallen gebouwen ervan aan de Stad en liet een nieuw bouwen.

Rond 1630 liet hij aan de Scheiergatpoort op Ekkergem een grote, fraaie lusttuin aanleggen met serres en een orangerie. Deze tuinbouwinstallatie genoot een Europese faam. Er stond een huis met een uitkijktoren, de Belvédère, van waarop men een prachtig zicht had op het geheel.

In het kwartier van deze sinds lang verdwenen lusttuin herinneren nog enkele straatnamen aan het bestaan ervan: de Bisschop Triestlaan en de Belvédère-weg.

Als grote plantenliefhebber stichtte hij in 1637 de nu nog bestaande Broederschap van hoveniers en bloemenliefhebbers St-Dorothea.

Hij was bekend voor zijn geschillen met de Jezuïeten waarvan hij een uitgesproken tegenstander was. Hij was eveneens een aanhanger van de Jansenisten en werd in 1652 door de Paus uit zijn ambt ontheven, maar één jaar later was hij reeds in eer hersteld.

De zeer rijke Antoon Triest was een mecenas en een filantroop. Een van zijn vrienden was Antoon Van Dijck. Op eigen kosten liet hij belangrijke herstelingswerken uitvoeren aan de kathedraal na de brand van 1640.

In 1641 deed hij een gift van 90.000 gulden aan de Berg van Barmhartigheid. De opbrengst van dit kapitaal moest dienen om aan behoeftigen geld te lenen zonder interest.

Zijn grafmonument in St-Baafs werd gebeiteld door Jérôme Duquesnoy. Zoals gebruikelijk werd hij begraven met zijn staf en zijn ring. Dat dacht men tenminste, tot in de 20e eeuw, toen zijn lijkstaf geopend werd. Het lijk bleek ingevallen te zijn, in zijn hand hield hij een houten staf en rond zijn vinger (of wat er nog moest voor doorgaan) zat een ijzerdraad met 2 stukjes glas in.

28 Mei 1869

Dood te Sint-Niklaas van Jean-Baptiste Guinard.

Deze geneesheer werd in Gent geboren rond 1800.

Op 7 October 1822 werd hij plechtig ontvangen te Ledeberg nadat hij tot laureaat van de Universiteit was uitgeroepen.

Bij testament van 6 Juni 1866 stelde hij de Stad Gent aan als algemeen legataris, mits alle 5 jaar een som van 10.000 fr. te verlenen “voor het schrijven van een werk of de beste uitvinding voor het verbeteren van de stoffelijke of verstandelijke toestand van de werkersklas.”

Deze erfenis bedroeg 160.000 fr. en zo weet u meteen vanwaar de Guinardstraat komt.

28 Mei 1874

Dood te St-Amandsberg van Pastoor Joseph Van Damme.

Hij werd geboren te Gent op 19 October 1804.

Deze pastoor van St-Amandsberg verzamelde de nodige gelden om de St-Amandusheuvel met kapel af te kopen van de Staat.

Hij kreeg toelating om op de heuvel een kerkhof aan te leggen en kan dus beschouwd worden als de stichter van het Campo Santo.

28 Mei 1877

Het stoffelijk overschot van Karel Onderreet wordt overgebracht naar de Westerbegraafplaats.

Karel Onderreet werd geboren in Gent op 3 Juni 1804.

Een boeiende figuur. Van beroep was hij boekbinder en hij had zijn zaak, eerst aan de Onthoofdingsbrug, later in de Kammerstraat.

Maar het is niet als boekbinder dat hij naam zou maken, wel als toneelspeler en hij werd beschouwd als een van de besten van zijn tijd.

Hij had bovendien een fraaie baritonstem en hij was de auteur van tal van toneelstukken.

Wanneer, in 1840, de toneelmaatschappij “Broedermin en Taelyver” gesticht werd, was het bijna vanzelfsprekend dat Karel Onderreet er de voorzitter van werd. Dit gezelschap werd weldra zeer populair en zou gedurende 30 jaren een voorname rol spelen in het Gents toneelleven.

Van 1840 tot 1847 werd er gespeeld in de Parnassusberg op de Houtleie. Daarna verhuisde men naar de pas gebouwde "Minard".

De Gentse humor werd er niet verwaarloosd en Willem Rogghé, Hoofdredacteur van "De Gazette van Gent", vertelde dat men er halfgebroken van het lachen buitenkwam. Ook Prosper Claeys sprak vol lof over het komisch talent van de meeste van de acteurs.

Toneel was de ware roeping van Karel Onderet en op dat gebied was hij een natuurtalent die uitblonk als acteur, toneelmeester, toneelschrijver en zanger. Men zal het zich toen wel niet gerealiseerd hebben, maar achteraf bekeken was het toch wel een historisch moment wanneer hij in Augustus 1847 voor de allereerste maal "De Vlaamsche Leeuw" zong, daarbij op de viool begeleid door Hippoliet Van Peene.

In 1860 werd Onderet, als eerste, leraar benoemd van "Vlaamsche Uitspraak en Uitgalming" aan ons Conservatorium. Of het Vlaams daar echt veel bij gewonnen heeft kan evenwel betwijfeld worden, want Onderet sprak alleen maar Gents.

In Augustus 1868 was men juist begonnen met de voorbereiding om zijn 50-jarig toneeljubileum te vieren, toe hij plotseling stierf.

Dood op 16 Augustus werd hij begraven op het kerkhof van de Dampoort.

Tientallen verenigingen, waaronder de Fonteinsten, de Melomanen, het Willemsfonds, het Van Crombrughe's Genootschap, de "Zonder Naam, niet zonder Hart", enz. begeleidden hem naar zijn laatste rustplaats, of juister gezegd, naar zijn voorlaatste, want toen het kerkhof van de Dampoort afgeschaft werd, werd - zoals gezegd- zijn stoffelijk overschot overgebracht naar de Westerbeegraafplaats.

Zijn graf, versierd met een portret-medaillon dat gemaakt werd door Isidoor Dubrucq, bestaat nu nog.

28 Mei 1888

Plechtige opening van de vernieuwde winkel van Dutry-Colson in de Veldstraat.

Deze naam zal wel niets zeggen aan de jongere generaties, maar oudere Gentenaars zal die naam wel familiair in de oren klinken en sommigen onder hen zullen er ongetwijfeld als kind wel eens binnen geweest zijn om, in opdracht van thuis, wat nagels, krammen, haken of vijzen te gaan halen. Het was inderdaad een winkel in ijzerwaren, of zoals de Gentenaars zeggen, een "quincaillerieje".

In deze winkel die reikte tot aan de Nodenayesteeg en het Schuerkensstraatje was letterlijk alles te krijgen en wanneer men iets niet vond dat betrekking had op het huishouden of het een of andere ambacht, zei men: ga eens kijken bij Dutry-Colson, die zullen dat wel hebben.

Wij denken dat in die tijd slechts weinig handelszaken een dergelijk groot gebouw van 3 bouwlagen betrokken.

Voor de geschiedenis ervan moeten wij teruggaan tot 1812 wanneer een zeke-re Colson-Jannaert de zaak stichtte in een huis in de Veldstraat, "De Paternoster" genoemd, zij het dan ook dat paternosters misschien het enig artikel was dat er niet te krijgen was. De zaak ging in 1843 over naar Colson-Verstraeten die ze in 1859 afstaat aan Auguste Dutry-Colson. De vertrouwde naam Dutry-Colson dateert dus van 1859.

In 1877 werd de zaak verder gezet door Jules en Ernest Dutry. Zij laten er een imposant gebouw zetten dat, zoals gezegd, ingehuldigd werd in 1888. De architect ervan was Oscar Van Rysselberghe, een telg uit een gezin dat heel wat beroemde Gentenaars geproduceerd heeft: buiten Oscar, ook nog de schilder Theo, de stadsarchitect Charles, de ingenieur-uitvinder François, de ingenieur Julien, Inspecteur van de aan de Universiteit gehechte Speciale scholen. Niet slecht voor één gezin.

Vermeldenswaard is het feit dat bij de opening van de vernieuwde zaak aan Jules en Ernest Dutry een banket aangeboden werd door 16 van hun concurrenten. Wij zien dat vandaag niet meer gebeuren.

De zaak verdween na de 2e Wereldoorlog en werd in 1981 getransformeerd in een moderne kledingszaak. Het zeer typisch, interessant interieur werd tot op de grond afgebroken en ook de voorgevel kwam niet volledig ongeschonden uit de strijd.

28 Mei 1927

Dood van de kunstschilder Théophile Lybaert.

Hij mag niet verward worden met zijn 6 jaar jongere broer Karel die een gekende journalist was.

Hij werd geboren in het Heilig Geeststraatje als zoon van een decoratieschilder. Als 14-jarige werd hij ingeschreven aan onze Academie en een jaar later ontving hij reeds zijn eerste medaille.

Hij moest zijn studies onderbreken om te komen helpen in het atelier van zijn vader die in financiële moeilijkheden geraakt was wegens het feit dat zijn vennoot naar het buitenland gevlucht was en niet vergeten was de kas mee te nemen.

Théophile Lybaert was niet alleen schilder, maar ook nog beeldhouwer.

Als leerling heeft hij nog gewerkt in het atelier van de schilder Felix De Vigne en van de beeldhouwer Pierre De Vigne. Het feit dat deze 2 befaamde artiesten hem aannamen in hun atelier wijst er op dat de jonge Théophyle wel talent bezat.

Hij had zijn eerste atelier in het nu verdwenen Regnessestraatje.

In 1875 richtte hij een tekenschool op in een oude hoeve in Nevele.

Hij gaat zich even bijscholen bij de Franse schilder Gérôme in Parijs, gaat enkele copieën maken in het Louvre en wordt dan tekenleraar aan de Academie van Wetteren. Daar blijft hij enkele jaren.

In Gent heeft hij 2 ateliers: een op het St-Michielsplein en een in het Prinsenhof.

Zijn oud-leraar aan de Academie Theodoor Canneel was in 1863 begonnen met de muurschilderingen in de nieuwe St-Annakerk, maar toen hij stierf in 1892 waren zij nog niet af. Het is zijn oud-leerling die ze zal voleindigen.

Veel van zijn werken werden geïnspireerd door zijn diepe christelijke geloofs-overtuiging. Het was dus geen wonder dat hij in 1923 medestichter en de eerste voorzitter was van de vereniging "Les amis de la Croix" die zich tot doel stelde "het oprichten, herstellen en onderhouden van kruisbeelden en calvaries".

In 1880 zond hij 2 werken in voor het Gents salon: "St-Elisabeth van Hongarije" en "Audiëntie bij de Emir". Beide werken kenden een groot succes en werden gewaardeerd door Leopold II die wenste voorgesteld te worden aan de kunstenaar. Dezelfde dag nog vroeg de afgevaardigde van de Oostenrijkse Regering de toestemming om het doek "Elisabeth van Hongarije in gebed in de kapel van Wartburg" te mogen exposeren in Wenen. Het werk kwam nooit terug, want het werd onmiddellijk aangekocht door het Keizerlijk Museum van Wenen. Meer nog, de Keizerin van Oostenrijk verzocht de kunstenaar een copie van het werk voor haar persoonlijk te willen maken.

Théophyle Lybaert overleed op 79-jarige leeftijd in zijn nu verdwenen woning op het St-Michielsplein en werd bijgezet in de familiegrafkelder op het Campo-Santo.

28 Mei 1928

Officiële opening van het Oudheidkundig Museum in de Bijloke in aanwezigheid van de Hertog en de Hertogin van Brabant, anders gezegd de latere Koning Leopold III en Koningin Astrid.

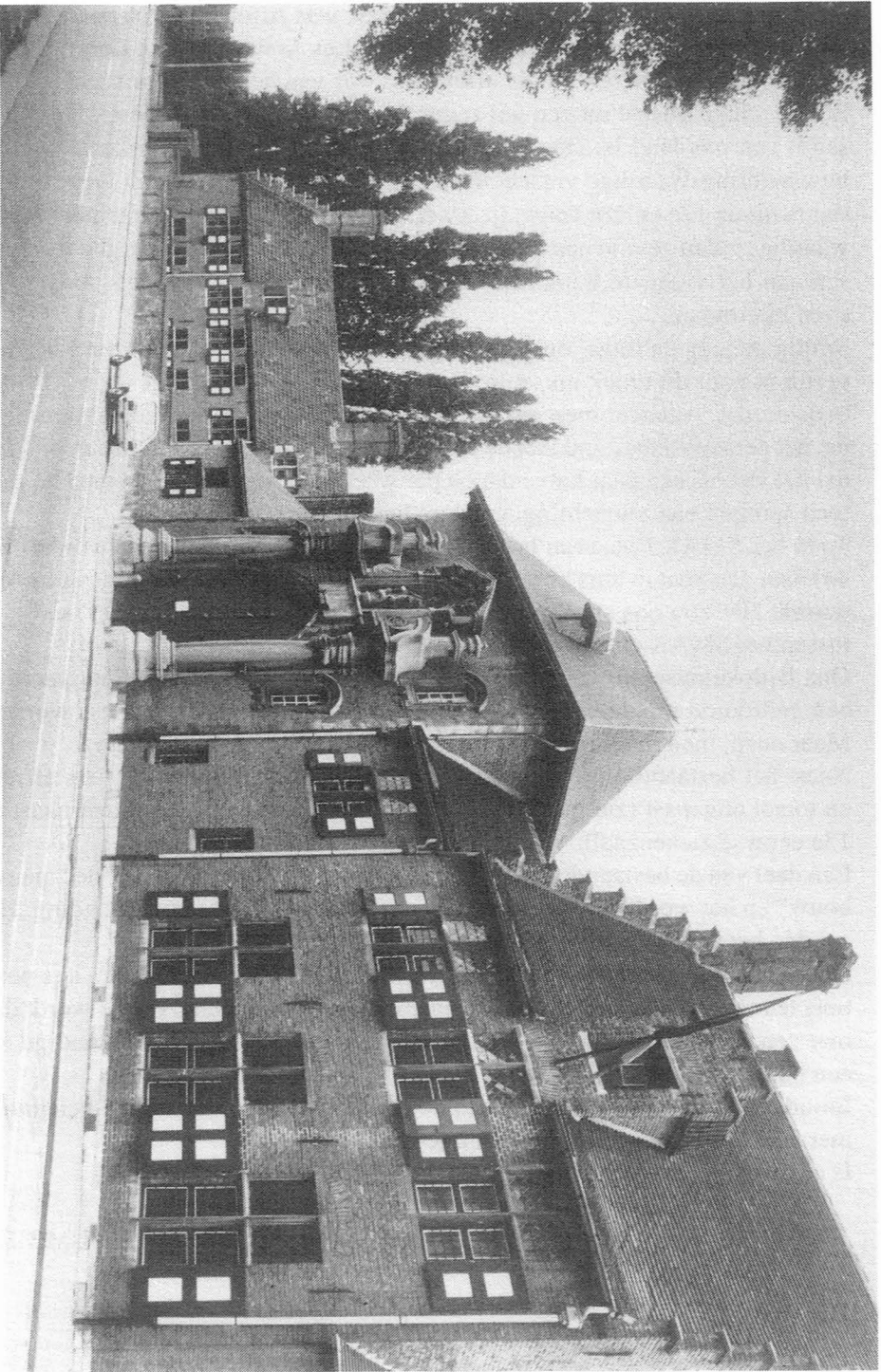
Aan de origine van het huidig museum ligt het "Musée Historique Belge" dat in 1833 opgericht werd op initiatief van de "Commissie voor Monumenten en Stadsgezichten".

Oorspronkelijk ondergebracht in de Universiteit in de Volderstraat verhuisde het in 1838 naar het Stadhuis. In 1874 werd het overgebracht naar de beuk van de Baudelookapel, toen in gebruik door de Universiteitsbibliotheek.

In 1884 werd het overgebracht naar de Vrouwebroerskerk in de Lange Steenstraat.

De eerste conservator, van 1884 tot 1899, was Hermann Van Duyse, een zoon

Het Bijloekemuseum met de 17de-eeuwse ingangspoort van het oud Sint-Elisabethbegijnhof.

van Prudens. De tweede, van 1899 tot 1929, was Alfons Van Werveke. Aan de ingang van het museum werd door "Les Amis du Vieux Gand" de 17e eeuwse poort heropgericht die afkomstig was van het oud Begijnhof. Zonder chauvinisme mogen wij zeggen dat dit het rijkste oudheidkundig museum van ons land is. De verzamelingen bieden aan de bezoeker een grote bewonderingswaardige verscheidenheid aan: reconstructies van Gentse interieurs uit de 17e en 18e eeuw, ijzerwerk, wapens, oude klederdrachten, merkwaardige zalen gewijd aan oude ambachten en aan wapengilden, gedachtenissen aan het vroegere gemeentelven. Te veel om op te noemen, maar alles even interessant.

Spijtig genoeg en totaal onbegrijpelijk is de minachting die het Stadsbestuur vertoont voor dit uniek museum. Een ander woord is daar niet voor. Als men bedenkt dat, wanneer men enkele jaren geleden het museumbeleid hervormde, het personeelsbestand van de Bijloke teruggebracht werd tot 2 personen en dat het slechts een paar halve dagen per week opengesteld werd, dan kan men toch spreken van minachting, tenware het zou gaan om sabotage.

Toen het SMAK (waarvan het personeelsbestand zal opgevoerd worden tot 44) daar een voet in huis kreeg werd het opnieuw toegankelijk zoals de andere musea. Het zou ons sterk verwonderen moest iemand ooit het verband zien tussen het SMAK en een oudheidkundig museum.

Ons Bijlokemuseum was perfect zoals het was, harmonisch geïntegreerd in een gedroomd middeleeuws kader. Daar moest niets aan veranderd worden. Maar neen, men moet meegaan met zijn tijd en "progressief" doen.

Naast het bestaand museum gaat nu een nieuwbouw komen, dus iets affreus en totaal ongepast (zie maar de catastrofe die men neergepoot heeft naast de 13e eeuwse ziekenzaal).

Een deel van de bestaande collecties zal overgebracht worden naar de "nieuwbouw" en het wordt dan ook een museum voor de Vlaamse ontvoogding. Het zal dan het "Stadsmuseum" heten.

Dit is typisch voor onze tijd, wanneer men totaal onbekwaam is om iets positiefs te realiseren, dan gaat men de naam van iets veranderen en dat wordt dan met een niet gerechtvaardigde dosis zelfgenoegzaamheid aangekondigd als een buitengewone prestatie.

Inmiddels gaat men verder met de degradatie van dat wat vorige generaties met veel liefde en geduld hebben bijeengebracht.

Is er nu nog één domein dat niet aangetast is door de decadentie?

Hugo COLLUMBIEN